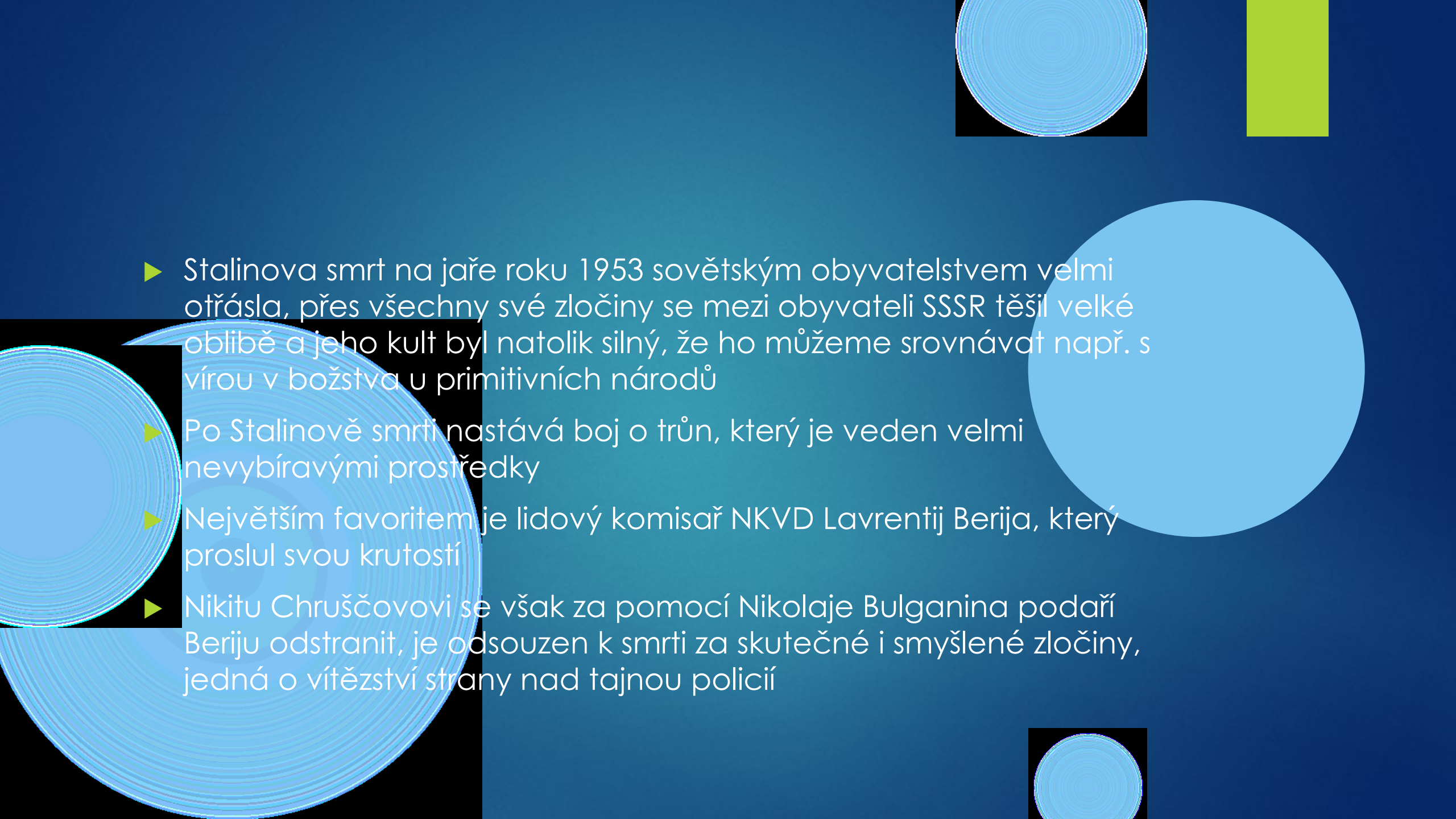
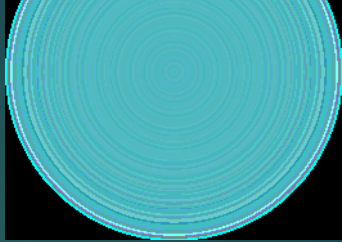

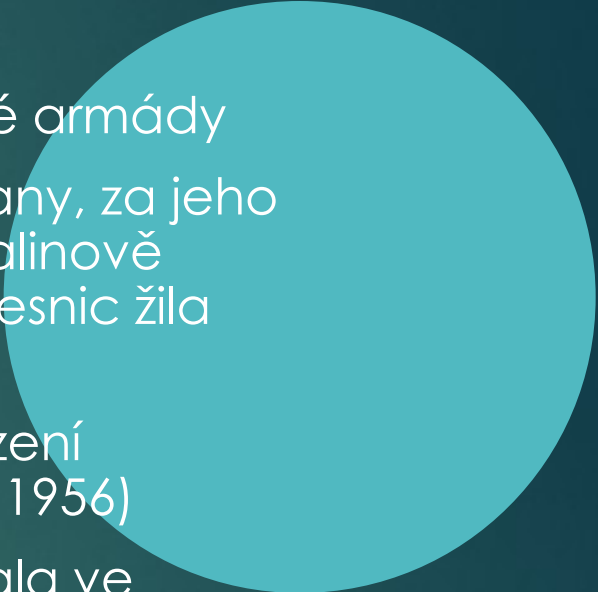
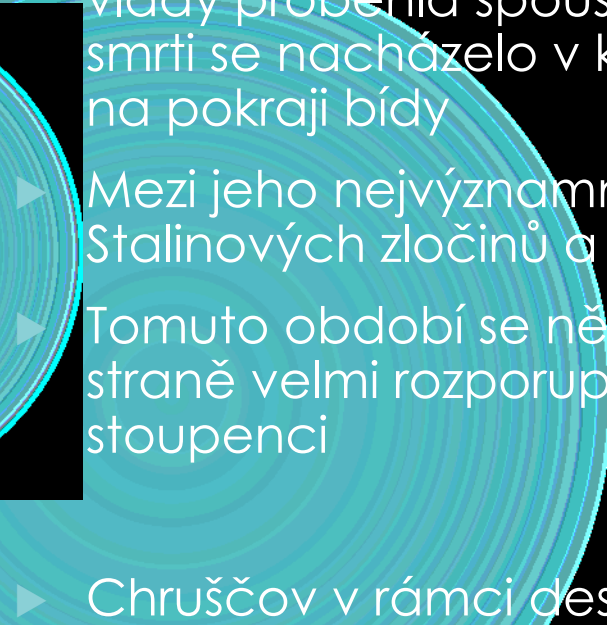

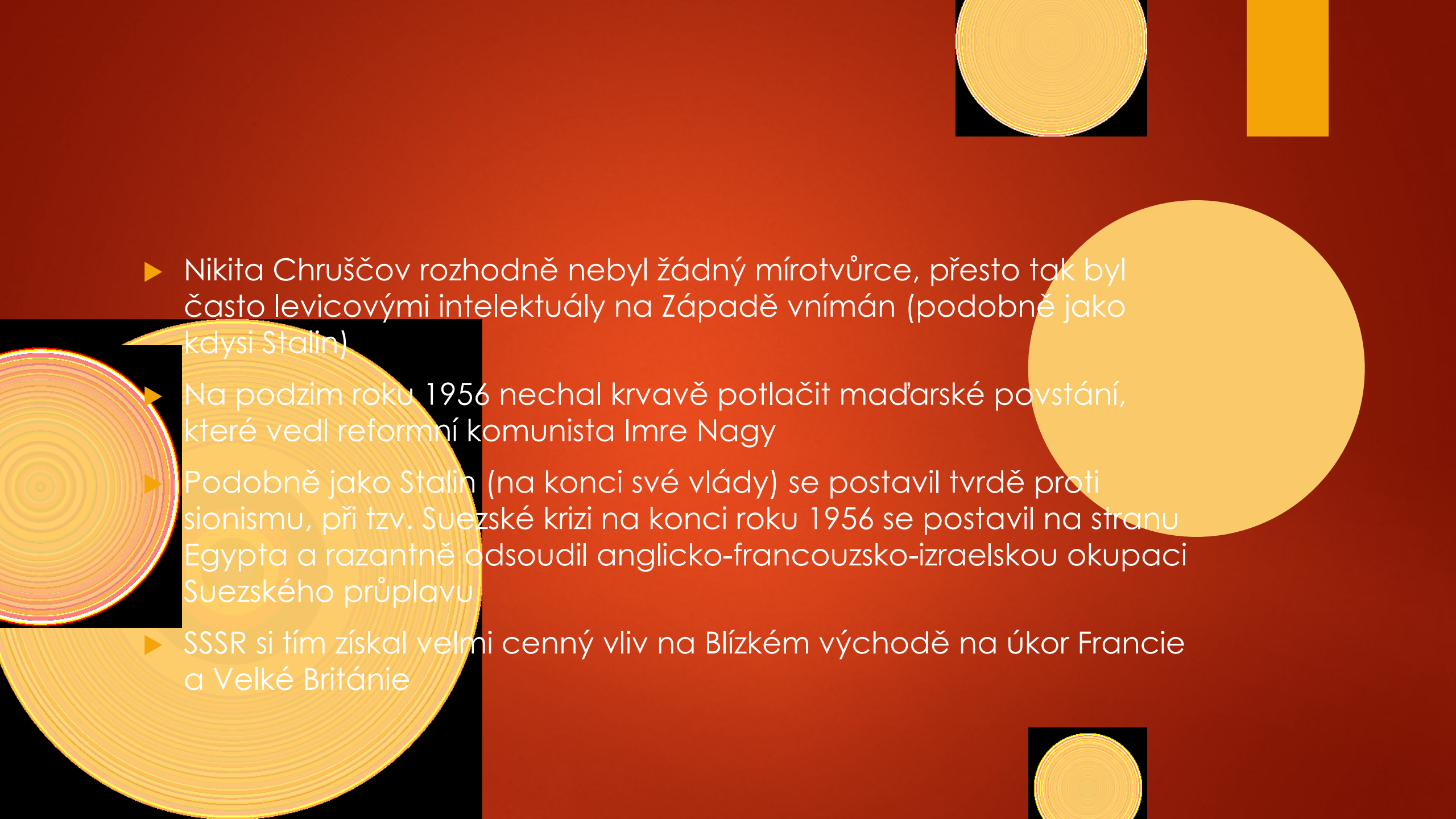

Rusko v 60. letech-Nikita Chruščov, období tzv. oteplení; rusko-americké vztahy, tzv. karibská krize

Oskar Hájek (445983)

-
- ▶ Stalinova smrt na jaře roku 1953 sovětským obyvatelstvem velmi otřásla, přes všechny své zločiny se mezi obyvateli SSSR těšil velké oblibě a jeho kult byl natolik silný, že ho můžeme srovnávat např. s vírou v božstva u primitivních národů
  - ▶ Po Stalinově smrti nastává boj o trůn, který je veden velmi nevybíravými prostředky
  - ▶ Největším favoritem je lidový komisař NKVD Lavrentij Berija, který proslul svou krutostí
  - ▶ Nikitu Chruščovovi se však za pomoci Nikolaje Bulganina podaří Beriju odstranit, je odsouzen k smrti za skutečné i smyšlené zločiny, jedná o vítězství strany nad tajnou policií

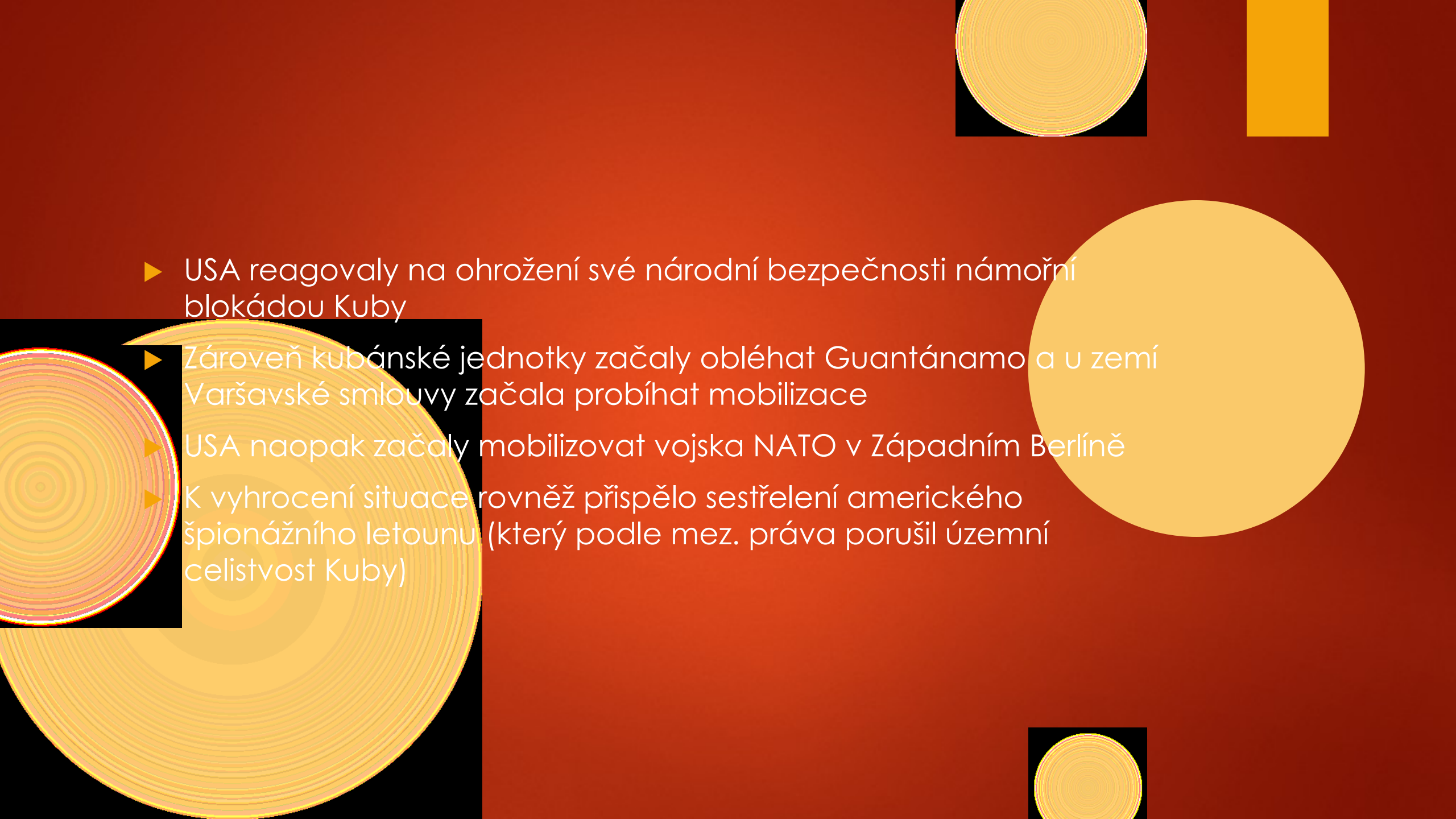
-
-
-
-
- ▶ Nikita Chruščov byl původně vysoce postavený politruk Rudé armády
  - ▶ Patřil mezi představitele progresivního křídla komunistické strany, za jeho vlády proběhla spousta reforem-zvláště v zemědělství, po Stalinově smrti se nacházelo v katastrofálním stavu, většina obyvatel vesnic žila na pokraji bídy
  - ▶ Mezi jeho nejvýznamnější kroky ve vnitřní politice bylo odsouzení Stalinových zločinů a tzv. kultu osobnosti-XX. sjezd KSSS (únor 1956)
  - ▶ Tomuto období se někdy také říká éra destalinizace, vyvolala ve straně velmi rozporuplné reakce, ve straně stále přetrvávali Stalinovi stoupenci
  - ▶ Chruščov v rámci destalinizace rovněž propustil miliony vězňů z gulagů
-

-
- ▶ Nikita Chruščov rozhodně nebyl žádný mírotvůrce, přesto tak byl často levicovými intelektuály na Západě vnímán (podobně jako kdysi Stalin)
  - ▶ Na podzim roku 1956 nechal krvavě potlačit maďarské povstání, které vedl reformní komunista Imre Nagy
  - ▶ Podobně jako Stalin (na konci své vlády) se postavil tvrdě proti sionismu, při tzv. Suezské krizi na konci roku 1956 se postavil na stranu Egypta a razantně odsoudil anglicko-francouzsko-izraelskou okupaci Suezského průplavu
  - ▶ SSSR si tím získal velmi cenný vliv na Blízkém východě na úkor Francie a Velké Británie

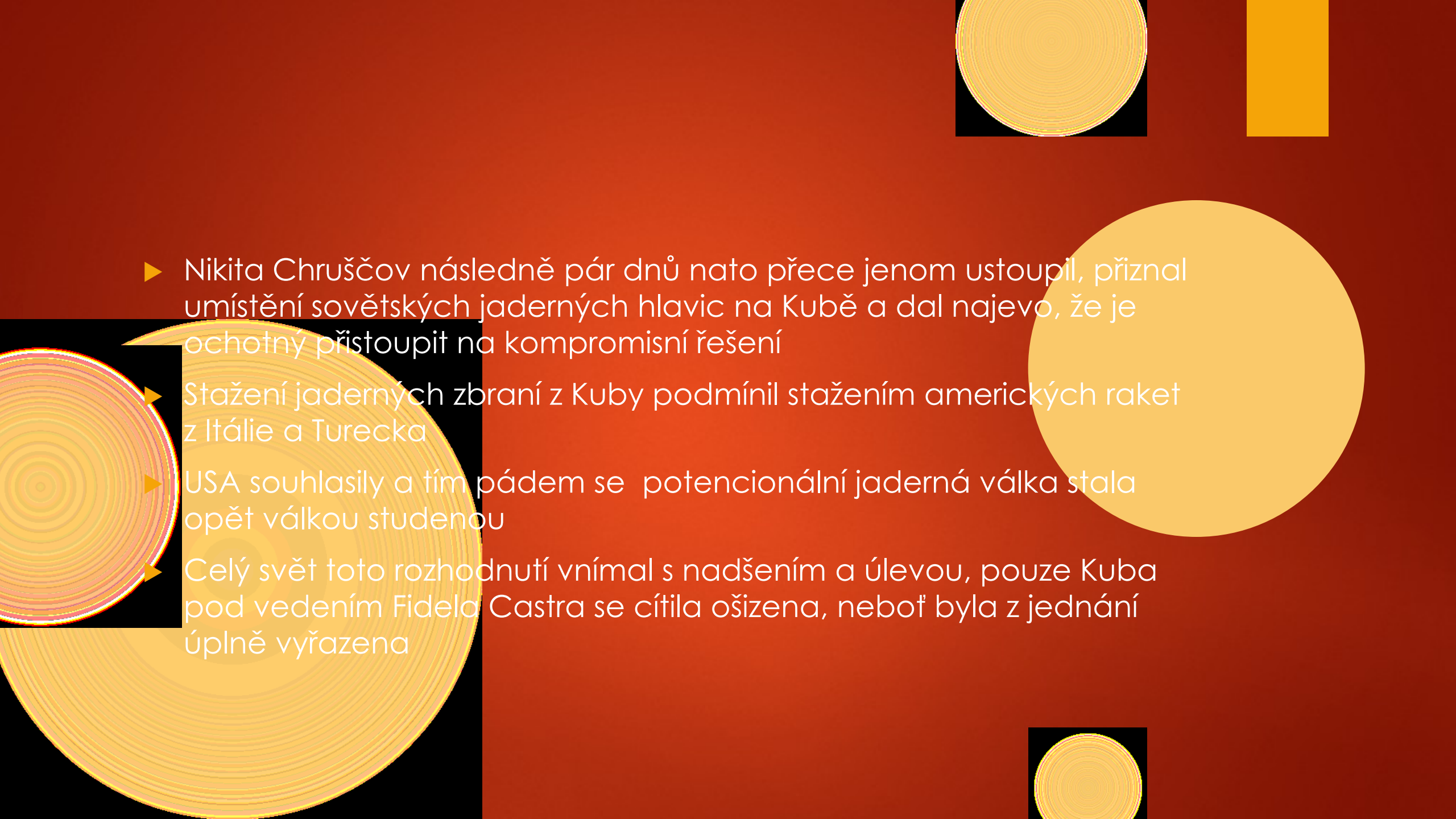
- ▶ Dále za Chruščovovy vlády došlo k ochlazení vztahů mezi SSSR a Čínou
- ▶ Mao Ce-tung velmi nelibně nesl odklon SSSR od stalinismu (sám Stalina velmi obdivoval) a od té doby vnímal sovětský režim jako „heretický“ a odchýlený od učení Marxe-Lenina-Stalina
- ▶ Čínsko-sovětské spory později (až za vlády L. Brežněva) dokonce eskalovaly v několik drobných ozbrojených pohraničních konfliktů
- ▶ Kromě Číny došlo taktéž k narušení vztahů s Albánií a Jugoslávií
- ▶ Na druhou stranu si Chruščov našel spojence v socialistické Kubě, kde v letech 1953-59 proběhla revoluce, jež svrhla prozápadní Batistův režim

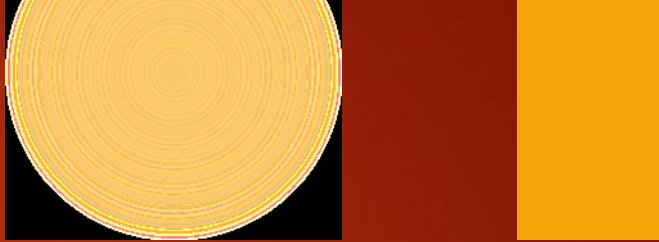

-
- Revoluce na Kubě původně socialistická nebyla, k SSSR se Kuba začala přiklánět až později, po agresí ze strany USA
  - V roce 1961 totiž kubánští exulanti vedení agenty CIA neúspěšně napadli Kubu-Invaze v zátocě Sviní
  - Tato neúspěšná agrese ze strany USA měla za následek vznik dalšího sovětského satelitu blízko amerických hranic
  - To vše bylo předzvěstí a začátkem tzv. Karibské krize, která málem eskalovala v otevřený jaderný konflikt mezi USA a SSSR

- Impulzem k vyhrocení sovětsko-amerických vztahů bylo zcela jistě umístění sovětských jaderných hlavic na Kubě (operace Anadyr)
- podle Sovětů šlo o reakci na rozmístění amerických střel v Itálii a v Turecku
- Umístění sovětských raket na Kubě znamenalo přímé ohrožení životů 80 milionů Američanů
- Sovětská diplomacie umístění svých raket na Kubě dlouho popírala, podle sovětského ministra Andreje Gromyka Sovětský svaz pomáhá Kubě pouze s modernizací zemědělství

-
- ▶ USA reagovaly na ohrožení své národní bezpečnosti námořní bloádou Kuby
  - ▶ Zároveň kubánské jednotky začaly obléhat Guantánamo a u zemí Varšavské smlouvy začala probíhat mobilizace
  - ▶ USA naopak začaly mobilizovat vojska NATO v Západním Berlíně
  - ▶ K vyhrocení situace rovněž přispělo sestřelení amerického špionážního letounu (který podle mez. práva porušil územní celistvost Kuby)

-
- ▶ Nikita Chruščov následně pár dnů nato přece jenom ustoupil, přiznal umístění sovětských jaderných hlavic na Kubě a dal najevo, že je ochotný přistoupit na kompromisní řešení
  - ▶ Stažení jaderných zbraní z Kuby podmínil stažením amerických raket z Itálie a Turecka
  - ▶ USA souhlasily a tím pádem se potencionální jaderná válka stala opět válkou studenou
  - ▶ Celý svět toto rozhodnutí vnímal s nadšením a úlevou, pouze Kuba pod vedením Fidela Castra se cítila ošizená, neboť byla z jednání úplně vyřazena

-
- ▶ Karibská krize přispěla k tomu, že mezi Bílým domem a Kremlem bylo vytvořeno přímé telefonní spojení-tzv. horká linka
  - ▶ Od této chvíle nastává ve studené válce období détente (oteplení), které trvá až do 80. let, kdy v SSSR nastupuje éra brežněvovského neostalinismu
  - ▶ Významnou událostí v tomto období byla okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy v srpnu 1968
  - ▶ Pro spoustu prokomunisticky smýšlejících intelektuálů (zvláště na Západě) to znamenalo šok ve vnímání Sovětského svazu jako takového
-

-
- ▶ Období détente bylo provázeno navazováním diplomatických styků mezi hlavními 3 světovými supervelmocemi, tj. mezi USA, SSSR a Čínou
  - ▶ Významnou událostí v tomto období bylo podepsání tzv. Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, kde se státy NATO i Varšavské smlouvy zavazovaly k respektování mezinárodního práva, lidských práv, svobody náboženského přesvědčení atd.
  - ▶ Nutno podotknout, že toto všechno bylo jakousi iluzí, státy Varšavské smlouvy nadále mez. právo ani lidská práva nerespektovaly, Sovětský svaz nadále vedl imperiální politiku

